

РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2020/1857 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ**от 14 май 2020 година,****съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие Shift2Rail за финансовата 2018 година**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

- като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие Shift2Rail за финансовата 2018 година,
 - като взе предвид член 100 от и приложение V към своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид становището на комисията по транспорт и туризъм,
 - като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0055/2020),
- A. като има предвид, че съвместното предприятие Shift2Rail („съвместното предприятие“) беше създадено през юни 2014 г. за период от 10 години с Регламент (ЕС) № 642/2014 ⁽¹⁾;
- B. като има предвид, че учредителните членове на съвместното предприятие са Европейският съюз, представляван от Комисията, и партньори от железопътния сектор (основни заинтересовани страни, в т.ч. производители на железопътно оборудване, железопътни дружества, управители на инфраструктури и изследователски центрове), като е предвидена възможност за участие в съвместното предприятие от други субекти като асоциирани членове;
- B. като има предвид, че целите на съвместното предприятие са постигането на единно европейско железопътно пространство; повишаване на привлекателността и конкурентоспособността на европейската железопътна система; осигуряване на замяната на автомобилния с други видове транспорт; както и запазване на водещата позиция на европейския железопътен сектор на световния пазар;
- G. като има предвид, че съвместното предприятие започна своята самостоятелна дейност през май 2016 г.;

Общи положения

1. отбелязва, че Сметната палата („Палатата“), в своя доклад относно годишните отчети на съвместното предприятие за финансовата 2018 г. („доклада на Палатата“), заявява, че годишните отчети на съвместното предприятие дават ярна представа във всички съществени аспекти за финансовото състояние на съвместното предприятие към 31 декември 2018 г., както и за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с финансовите правила на съвместното предприятие и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията;
2. потвърждава, че в доклада на Палатата се заявява, че операциите, свързани с годишните отчети на съвместното предприятие за финансовата 2018 година, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;
3. отбелязва, че максималният размер на вноската на Съюза за дейностите на съвместно предприятие възлиза на 450 000 000 EUR и се финансира по програма „Хоризонт 2020“; отбелязва, че членовете на съвместното предприятие от промишления сектор внасят средства в размер на най-малко 470 000 000 EUR, които се състоят от най-малко 350 000 000 EUR парични и непарични вноски за оперативните дейности и административните разходи на съвместното предприятие, както и най-малко 120 000 000 EUR непарични вноски за допълнителните дейности на съвместното предприятие;
4. отбелязва, че ефективната комуникация е съществен елемент на успешните проекти, финансирани от Съюза; счита, че е важно да се повиши видимостта на постиженията на съвместното предприятие и да се разпространява информация за тяхната добавена стойност; призовава съвместното предприятие да води проактивна комуникационна политика чрез разпространяване на резултатите от своите научни изследвания сред широката общественост, например чрез социалните или други медии, като по този начин повишава обществената осведоменост относно въздействието на подкрепата на Съюза, по-специално по отношение на навлизането на пазара;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 642/2014 на Съвета от 16 юни 2014 г. за създаването на съвместно предприятие Shift2Rail (ОВ L 177, 17.6.2014 г., стр. 9).

- отправя искане към Палатата да оцени стабилността и надеждността на методологията за изчисляване и оценка на непаричните вноски; в оценката се разглеждат структурата и солидността на насоките за прилагане на процедурата за непарични вноски, с цел подпомагане на процеса на планиране, докладване и сертифициране на непаричните вноски;

Бюджетно и финансово управление

- отбелязва, че окончателният бюджет за изпълнение на дейността за финансовата 2018 година включва бюджетни кредити за поети задължения в размер на 84 756 000 EUR и бюджетни кредити за плащания в размер на 71 890 204 EUR; подчертава, че степента на усвояване на бюджетните кредити за поети задължения и за плащания е съответно 100 % и 82,3 %, което представлява ниско равнище, особено що се отнася до бюджетните кредити за плащания; отбелязва, че изпълнението на бюджетните кредити за плащания е по-ниско от очакваното поради правно решение относно членството в съвместното предприятие, което е било в процес на разглеждане; отбелязва ниската (63,4 %) степен на изпълнение на бюджетните кредити за плащания по дял 2 (административни разходи, представляващи 3 % от бюджета на съвместното предприятие), която се дължи на закъснения във фактурирането от страна на доставчиците по многогодишни рамкови договори; отбелязва освен това, че повечето плащания, извършени от съвместното предприятие през 2018 г., представляват междинни плащания по проекти по програма „Хоризонт 2020“, избрани по поканите за представяне на предложения от 2015 г. и 2016 г., както и плащания за предварително финансиране на проекти по „Хоризонт 2020“, избрани по поканите за представяне на предложения от 2018 г.;
- отбелязва, че от общо 411 200 000 EUR (което включва 158 900 000 EUR, като максимална парична вноска от Съюза, и паричната вноска от членовете от промишления сектор за административните разходи на съвместното предприятие в размер на 6 500 000 EUR), към края на 2018 г. съвместното предприятие е поело задължения в размер на 84 756 000 EUR и извършило плащания в размер на 59 155 000 EUR за изпълнението на първата вълна от проекти; това показва, че съвместното предприятие понастоящем е сключило взаимозависими многогодишни договори за безвъзмездна финансова помощ и договори за възлагане на обществени поръчки за изпълнението на 39 % от програмата за изследвания и иновации на съвместното предприятие, в съответствие с неговата многогодишна работна програма;
- приветства факта, че от вноските в размер на 350 000 000 EUR, които трябваше да бъдат направени от членовете от промишления сектор за оперативните дейности и административните разходи на съвместното предприятие, в края на 2018 г., т.е. четири месеца след като съвместното предприятие стартира първите си проекти по „Хоризонт 2020“, членовете от промишления сектор са отчели непарични вноски в размер на 63 700 000 EUR за оперативни дейности, от които са сертифицирани 21 700 000 EUR; отбелязва освен това, че от вноските в размер на 120 000 000 EUR, които членовете от промишления сектор следва да внесат за допълнителни дейности на съвместното предприятие, последните са докладвали за парични вноски в размер на 6 500 000 EUR за други дейности извън работния план на съвместното предприятие;
- отбелязва, че към края на 2018 г. общият принос на членовете от промишления сектор възлиза на 252 300 000 EUR, в сравнение с паричния принос на Съюза, който възлиза на 158 900 000 EUR;
- отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е подписало 17 споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, произтичащи от поканите за представяне на предложения от 2018 г., и че стойността на дейностите в областта на изследванията и иновациите по съответните покани възлиза на 152 600 000 EUR, които следва да бъдат съфинансирани от съвместното предприятие в максимален размер до 77 300 000 EUR; отбелязва, че другите членове са се договорили да ограничат исканията си за съфинансиране до 44,44 % от общите разходи по проекта, което е най-ниското равнище по рамковата програма „Хоризонт 2020“; отбелязва със съжаление, че само 76 малки и средни предприятия (МСП) са участвали в поканата за представяне на предложения през 2018 г. (120 през 2017 г.), от които 40 МСП (50 през 2017 г.) са избрани за финансиране (21,6 % от всички участници, избрани за финансиране);

Резултати от изпълнението

- отбелязва, че третият набор от ключови показатели за ефективност (КПЕ) ще бъде разработен въз основа на първите резултати от „Хоризонт 2020“ поради естеството на проектите; освен това отбелязва, че съвместното предприятие е продължило разработването на модел на ключови показатели за ефективност за измерване на приноса на научноизследователските и иновационните дейности към неговия регламент; отбелязва, че тази работа все още е в ход и че първите резултати са били представени на управителния съвет през декември 2018 г.;
- отбелязва, че съотношението на разходите за управление (административен/оперативен бюджет) остава под 5 %, което е знак за доста стройната и ефективна организационна структура на съвместното предприятие;

13. отбелязва, че съвместното предприятие е допринесло за създаването на приемственост и споделена обща визия за научните изследвания в областта на железопътния транспорт в рамките на железопътната общност; приветства факта, че освен това съвместното предприятие е спомогнало за изграждането на доверие между участниците, които иначе не биха имали възможност да споделят идеи и общи интереси извън търговския контекст; отбелязва, че присъствието на железопътните оператори в съвместното предприятие следва да бъде засилено с течение на времето;
14. отбелязва, че съвместното предприятие следва да допринесе за справяне с предизвикателствата, пред които е изправен железопътният сектор, като се съсредоточи върху потребностите на железопътната система и нейните потребители, включително в държавите членки, които нямат железопътна система на своя територия; отбелязва, че за тази цел съвместното предприятие изпълнява програмата Shift2Rail и изследователски и иновационни дейности в железопътния сектор в Европа чрез сътрудничеството между заинтересованите страни и държавите членки; отбелязва, че следва да се обърне особено внимание на насърчаването на конкретни мерки за отстраняване на оставащите технически пречки за подобряване на оперативната съвместимост, както и на действията в подкрепа на по-интегриран, ефикасен и безопасен железопътен пазар в Съюза, чиято крайна цел е постигането на единно европейско железопътно пространство;
15. отбелязва, че съвместното предприятие е стартирало поканата за представяне на предложения за 2018 г. за отпускане на безвъзмездни средства, като участието е ограничено до неговите членове, под формата на схема за финансиране с еднократни суми; въпреки това финансовите експерти, участващи в етапа на оценка на безвъзмездните средства, разкриха някои съществени отклонения във финансовите предложения; съвместното предприятие използва етапа на подготовката на безвъзмездни средства, за да анализира обясненията на бенефициерите във връзка с отклоненията и да коригира еднократната сума, ако това е оправдано; призовава съвместното предприятие да продължи да укрепва финансовите данни в своята база данни за бенефициерите и да оповестява важни коментари на финансовите експерти в обобщения доклад за оценка; отбелязва във основа на отговора на съвместното предприятие, че всички правни и финансови аспекти на Решение C(2017)7151 ⁽²⁾ на Комисията са били стриктно проследени и че разпоредителят с бюджетни кредити е гарантирал, че всички коментари на експерти, както технически, така и финансови, са били надлежно взети предвид; в допълнение като се вземе предвид препоръката на Палатата, цялостният процес ще бъде допълнително подобрен в рамките на поканата за представяне на предложения през 2019 г.;
16. отбелязва, че според годишния доклад за дейността на съвместното предприятие за 2018 г., ключовите показатели за ефективност относно баланса между половете за посочената година показват много нисък процент на жените – едва 15 % – в управителния съвет, като същевременно те представляват 34 % от представителите на съвместното предприятие и 40 % от научния комитет;

Подбор и назначаване на персонал

17. отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е наело двама командировани национални експерти в съответствие с щатното си разписание и – със съгласието на бюджетните органи – е назначило трети такъв за едногодишна командировка с цел той да замести един програмен ръководител;
18. отбелязва, че в края на 2018 г. персоналят на съвместното предприятие се е състоял от 22 служители от предвидените по щатното разписание 23-ма служители;

Вътрешен контрол

19. отбелязва, че съвместното предприятие е въвело надеждни процедури за предварителен контрол, основани на финансови и оперативни документни проверки, докато Общата одитна служба към Генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“ на Комисията („общата одитна служба“) отговаря за последващия одит на заявленията за проектни разходи в рамките на „Хоризонт 2020“; отбелязва освен това, че положението в края на 2018 г. показва, че най-важните стандарти за вътрешен контрол са до голяма степен изпълнени, като през 2019 г. все още предстои да бъдат завършени някои действия, по-специално преразглеждането на модела за ключовите показатели за ефективност;
20. приема за сведение, че процентът на остатъчни грешки за програмата „Хоризонт 2020“ е под прага на същественост според Палатата и се равнява на 0,97 %; взема предвид, че в края на 2018 г. съвместното предприятие е било в състояние да базира изчисляването на процента на грешките си въз основа на четири доклада за последващ одит, единият от които е свързан с одита на риска, а три – с представителната извадка на съвместното предприятие;

⁽²⁾ Решение C(2017)7151 на Комисията от 27 октомври 2017 г. за разрешаване на възстановяването на средства въз основа на еднократна сума за допустимите разходи за действия по рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ и по програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия (2014—2018 г.).

21. потвърждава факта, че службата за вътрешен одит изпълнява ролята на вътрешен одитор на съвместното предприятие и, във връзка с това, тя се отчита косвено пред управителния съвет и изпълнителния директор; отбелязва, че при първата одитна мисия е създаден профил на риска на съвместното предприятие с цел определяне на тригодишен работен план за вътрешен одит; отбелязва, че стратегическият план за вътрешен одит за периода 2017 – 2019 г. на службата за вътрешен одит е бил представен през юни 2017 г.; освен това, в съответствие с посочения одитен план, през 2018 г. службата за вътрешен одит е извършила ограничен преглед на изпълнението на стандартите за вътрешен контрол; отбелязва със задоволство, че от петте препоръки към ръководството за отстраняване на установени недостатъци, които все още не са изцяло изпълнени, през 2019 г. само една от тях все още е изисквала действия за изпълнение;
22. отбелязва със съжаление, че в края на 2017 г. общите инструменти на Комисията за управление и мониторинг на безвъзмездната финансова помощ по програма „Хоризонт 2020“ не са приключили специфичните разработки, необходими за обработването на непаричните вноски на съвместното предприятие; при все това отбелязва, че непаричните вноски са били валидирани от изпълнителния директор през 2018 г.;
23. отбелязва, че е била извършена междинната оценка на Комисията относно оперативните дейности на съвместното предприятие в рамките на „Хоризонт 2020“, която обхваща периода от 2014 до 2016 г.; отбелязва, че е бил изготвен план за действие и той е приет от управителния съвет през юни 2018 г.; взема под внимание факта, че не всички препоръки, изказани в рамките на междинната оценка, ще бъдат разглеждани в рамките на настоящата финансова рамкова програма; отбелязва обаче, че някои от действията, включени в плана за действие, вече са започнати, а други се очаква да бъдат изпълнени до 2020 г.;

Други въпроси

24. настоява относно значението на сътрудничеството между съвместното предприятие и Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз (ERA); отбелязва участието на ERA в заседанията на управителния съвет на съвместното предприятие и в групите, изготвили многогодишния план за действие; отбелязва, че съвместното предприятие е извършило оценка на исканията за научни изследвания и иновации, отправени от ERA, с цел да се избегне припокриването на дейности и да се увеличи максимално ефективността на използването на публичното финансиране;
25. отбелязва, че през 2018 г. един от асоциираните членове стана изцяло притежавано дъщерно дружество на един от членовете-основатели, в резултат на което неговото представителство в управителния съвет се увеличи; отбелязва, че разпоредбите на настоящата правна рамка на съвместното предприятие не разглеждат в достатъчна степен корпоративните придобивания сред членовете от промишлеността на съвместното предприятие и последиците, които те могат да имат върху балансираното представителство на членовете в управителния съвет; приема за сведение отговора на съвместното предприятие, че правната рамка, установена в рамките на съвместното предприятие, не позволява увеличаване на влиянието на член-учредител върху процеса на вземане на решения и върху цялостното управление; отбелязва, че констатацията на Палатата ще бъде взета предвид при всякакво евентуално изменение на регламента;
26. отбелязва, че междинната оценка на съвместното предприятие беше завършена в срока, определен в неговата правна рамка; отбелязва със съжаление, че тя не е могла да осигури най-добрата добавена стойност за процеса на вземане на решения на съвместното предприятие на този ранен етап от неговата дейност; отбелязва въз основа на отговора на съвместното предприятие, че оценката е извършена наскоро след създаването на съвместното предприятие, но това е било изискване, което е в съответствие с регламента за създаване на съвместното предприятие и с цялостната програма „Хоризонт 2020“;
27. отбелязва, че през последните две години процентът на текучеството на персонала се дължи изцяло на текучеството сред договорно наетите служители; приветства стъпките, предприети от съвместното предприятие, за справяне с това положение; отбелязва, че съвместното предприятие е използвало персонал от агенции за временна заетост, които представляват около 17 % от общия брой на неговите служители; отбелязва въз основа на отговора на съвместното предприятие, че основните причини за това произтичат от настоящата структура на щатното разписание, която не му позволява да предлага същите благоприятни договорни условия, като тези, предлагани от други органи и институции на ЕС; отбелязва, че са били въведени „меки“ мерки за намаляване на високото равнище на текучеството; призовава Комисията да следи развитието на този проблем;

Транспорт и туризъм

28. изтъква, че целите на съвместното предприятие са постигнати на единно европейско железопътно пространство и повишаване на привлекателността и конкурентоспособността на железопътната система на Съюза; посочва, че железопътният транспорт ще бъде от ключово значение за бъдещите действия на Съюза за насърчване на прехода към мобилност с ниски емисии и за справяне с отрицателни външни фактори; подчертава, че на съвместното предприятие трябва да бъдат предоставени необходимите финансови, материални и човешки ресурси, за да постигне тези ключови цели и да допринесе за действителен преход във видовете транспорт;
29. отбелязва, че съвместното предприятие е публично-частно партньорство, създадено през 2014 г. по рамковата програма „Хоризонт 2020“; отбелязва, че програмата Shift2Rail се финансира съвместно от вноски от Съюза (чрез оперативния бюджет на съвместното предприятие) и непарични вноски от другите членове, т.е. осемте учредители (различни от ЕС) и деветнадесетте асоциирани членове;

30. отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е постигнало напредък по отношение на постигането на целите си, като при изпълнението на програмата Shift2Rail е гарантирало ефективно и ефикасно добро финансово управление; отбелязва, че през 2018 г. се отчита напредък по отношение на дейностите в областта на научните изследвания и иновациите, започнати през предходните години, които понастоящем се развиват добре и като цяло с бърз темп; отбелязва, че в края на годината е започнала нова вълна от дейности в областта на научните изследвания и иновациите (покана за представяне на предложения, 2018 г.); отбелязва, че според оценките общите разходи по проектите за дейностите, осъществени през 2018 г., ще възлезнат на 83 400 000 EUR;
31. подчертава, че увеличаването на привлекателността на железопътния транспорт за превозвачите и пътниците е необходимо, за да се постигне устойчиво прехвърляне от автомобилния към железопътния транспорт; отбелязва, че следващите 5 години са от решаващо значение за успеха на железопътния транспорт и че съвместното предприятие играе ключова роля за поевтиняването и повишаването на ефикасността и привлекателността на железопътния транспорт;
32. подчертава, че само железопътните стрелки, респ. повредените железопътни стрелки, са причина за 25 – 30 % от цялата поддръжка на железопътната мрежа и са отговорни за значителна част от разходите за инфраструктура; приветства усилията на съвместното предприятие за повишаване на надеждността на системата и за намаляване на разходите;
33. приветства целите на съвместното предприятие за намаляване наполовина на разходите за жизнения цикъл на железопътната система, за удвояване на капацитета и повишаване на надеждността и точността с 50 %; призовава на съвместното предприятие да се предоставят в пълна степен необходимите човешки и финансови ресурси за постигането на тези цели;
34. приветства усилията на съвместното предприятие за въвеждане на автоматична експлоатация на влаковете ("Automatic Train Operation", ATO) в железопътния транспорт; предупреждава, че секторът на автомобилния транспорт е постигнал по-значим напредък в областта на автоматизацията;
35. приветства решението на съвместното предприятие да предложи на управителния си съвет, като част от годишната работна програма за 2018 г., да приеме предоставянето на еднократна финансова помощ, което впоследствие беше въведено чрез пилотния проект за еднократни финансови помощи на поканата за представяне на предложения през 2018 г. в частта, насочена към членовете;
36. счита, че за да се гарантира правната яснота на процеса на вземане на решения и на цялостното управление на съвместното предприятие, е от изключително значение да се изяснят разпоредбите на правната рамка на съвместното предприятие по отношение на корпоративните придобивания сред членовете му, които са от сектора, и последиците от тези придобивания за членството в управителния съвет; във връзка с това приканва Съвета да разгледа този въпрос евентуално като приеме изменения на Регламент (ЕС) № 642/2014 на Съвета;
37. отбелязва, че през 2018 г. съвместното предприятие е започнало 14 представителни одита на своята популация и един основан на риска одит (в допълнение към 15-те представителни одита и един основан на риска одит, започнати през 2017 г.), с което прекият обхват на извършените от съвместното предприятие одити достига 4 660 000 EUR; отбелязва, че общият установен процент на грешки за трите представителни одита и основания на риска одит, приключени до 31 декември 2018 г., е 0,94 % средно аритметично и 1,19 %, изчислено като среднопретеглена стойност; отбелязва, че всички други проценти грешки (представителни и остатъчни), макар и ограничени по отношение на своя обхват, също са под целевия праг от 2 %;
38. приветства продължаващото изпълнение на стратегията на съвместното предприятие за борба с измамите за периода 2017 – 2020 г., в резултат на което няма случаи на „внимателно наблюдение поради оценка, предполагаща наличие на висок риск от измами,“ а на OLAF не са изпращани досиета за разследване.